

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2022.4.4>
УДК 346.24

Андрій Анатолійович МАРТИНОВ

к.е.н., доцент, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9337-9141>
e-mail: pubrealin@ukr.net

Лілія Володимирівна МАРТИНОВА

к.е.н., доцент кафедри,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5593-990X>
e-mail: mar-soft@ukr.net

Ірина Василівна СТАШЕВСЬКА

судовий експерт, Луганський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4511-6755>
e-mail: irena11051982@ukr.net

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Досліджено сучасний стан нормативно-правової регламентації процедури банкрутства в Україні. Аналіз профільного закону, що регламентує процедури банкрутства, дозволив: окреслити положення, що мають дискусійний характер; виокремити основні недоліки нормативно-правового акту; визначити можливості для вдосконалення нормативно-правового регулювання у сфері банкрутства. За результатами дослідження запропоновані орієнтири щодо розробки змін до Кодексу України з процедур банкрутства з урахуванням рекомендацій та напрацювань науковців і практиків, правових висновків Верховного Суду України.

Ключові слова: банкрутство, процедура банкрутства, нормативно-правове регулювання, боржник, неплатоспроможність, інвестиційний клімат, майнові права, арбітражний керуючий

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

За часи незалежності України, не маючи багаторічних традицій, інститут банкрутства пройшов складний шлях становлення та розвитку, який був безпосередньо пов'язаний зі зміною правової та соціально-економічної реальності.

Багатогранність явища банкрутства, яка полягає в неоднозначності проявів і наслідків, що є предметом дослідження юридичної та економічної наук, які розглядають його в різних аспектах; постійні зміни законодавства про господарську діяльність підприємств; соціально-економічна та політична нестабільність; прагнення України приєднатися до європейських інституцій – дає змогу наголошувати на необхідності ефективного реформування нормативно-правового регулювання у сфері банкрутства з огляду на сучасні умови господарювання та прогресивні світові тенденції. Ефективність національного законодавства про банкрутство безпосередньо впливає на ведення господарської діяльності у країні та формує її інвестиційний клімат. Тому, на нашу думку, особливої актуальності набуває дослідження підходів до забезпечення ефективного нормативно-правового регулювання правовідносин у сфері банкрутства підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Питанню нормативно-правової регламентації суспільних відносин у сфері банкрутства та його вдосконалення присвячено чимало досліджень видатних науковців та практиків, серед яких можна виділити таких дослідників, як: І.О. Беззуб, С.В. Жукова, І.В. Минчинська, В.Б. Пчеліна, Б.М. Полякова, Т.В. Степанова та ін. Безперечно дослідження вказаних науковців сприяли вдосконаленню як теоретичного базису нормативно-

правового регулювання суспільних відносин у сфері банкрутства. Однак динамізм сучасних економічних відносин, нестабільність та невизначеність фінансового ринку, несприятливі політичні та соціальні умови функціонування, нездатність держави ефективно протидіяти суспільно-небезпечним економічним явищам обумовлюють необхідність подальшого дослідження проблем правового регулювання суспільних відносин у сфері банкрутства суб'єктів господарювання.

МЕТА статті – комплексне дослідження сучасного стану нормативно-правового регулювання у сфері банкрутства та розроблення основних напрямів його вдосконалення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Через недосконалість національного законодавства, недостатню увагу держави до процесів відновлення платоспроможності боржника, використання вишуканих протиправних схем щороку ліквідується велика кількість підприємств, зокрема й державних.

За результатами досліджень Світового банку Doing Business 2020 за показником «вирішення неплатоспроможності» Україна посідає 146 місце серед 190 оцінених країн [1]. Зазначений показник є найнижчим серед показників рейтингу держави. Перелік факторів, які впливають на рейтинг України за показником «вирішення неплатоспроможності» є невичерпним, проте з поміж них можна виокремити найбільш вагомі, зокрема: довготривалість процедури банкрутства – 2,9 роки; висока вартість процедури банкрутства – 40,5 % від вартості майна боржника; низька ефективність процедури банкрутства – 9 (коефіцієнт повернення коштів (центів за долар)) [2] (рис. 1). Виокремлені фактори свідчать про значні недоліки діючого національного

нормативно-правового регулювання процедури банкрутства.

Ще під час ведення переговорів з надання Україні статусу країни з ринковою економікою у контексті антидемпінгового законодавства ЄС його представники акцентували на необхідності створення ефективного національного законодавства про банкрутство, яке повинно відповідати принципам та нормам міжнародного співтовариства.

Слід погодитися, що створення ефективного законодавства про банкрутство є важливим показником ринкових перетворень, а також, певною мірою, виступає індикатором успішності здійснення реформ у сфері економіки і права [3]. Саме тому ще Верховна Рада України VIII скликання визначила реформу системи банкрутства в Україні серед пріоритетних, зокрема Стратегією сталого розвитку «Україна-2020» [4], Програмою діяльності Кабінету Міністрів України [5]

та Планом законодавчого забезпечення реформ в Україні [6; 7]. Відповідно до п. 257 положень плану законодавчого забезпечення реформ в Україні передбачалося вдосконалити процедуру банкрутства, зменшити строки провадження у справах про банкрутство; забезпечити істотне покращення умов ведення бізнесу в Україні за тими напрямками, що враховуються Світовим банком [6; 7].

Так, з огляду на істотні недоліки, з урахуванням досвіду провідних країн світу, які мають найвищі рейтинги (рис. 1), з метою досягнення поставлених цілей, реформування національного законодавства у сфері банкрутства увійшло в активну фазу.

Взагалі становлення та розвиток національного законодавства про банкрутство умовно можна поділити на чотири етапи, які відповідають періодам чинності профільних нормативно-правових актів (рис. 2).

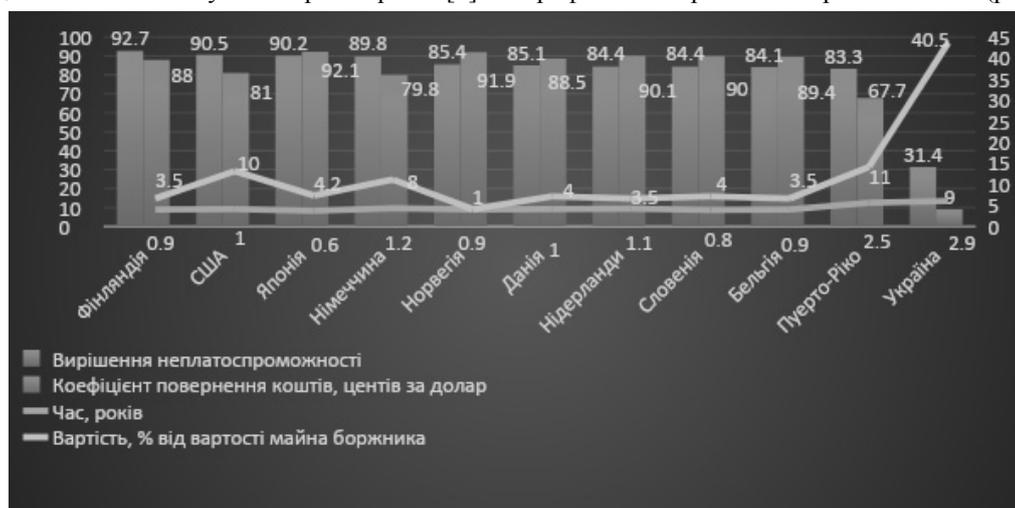

Рис. 1. Рейтинг країн світу (перша десятка) з «вирішення неплатоспроможності» за даними Світового банку [1]

Рис. 2. Етапи становлення та розвитку національного законодавства про банкрутство [розроблено авторами за даними Офіційного вебпорталу парламенту України]

Наявність прогалин, величезна кількість нормативно-правових актів прийнятих безсистемно, низька їх якість та інколи суперечливість, з одного боку, а також важливість та складність відносин у даній сфері – з іншого, зумовили необхідність реформування законодавства у сфері регулювання банкрутства [8].

Маючи на меті досягнення ефективного нормативно-правового регулювання відносин у сфері банкрутства, яке б дозволило зменшити тривалість процедури банкрутства, забезпечити належний рівень захисту прав кредиторів та зменшити зловживання в даній сфері, а також покращити позиції України в рейтингу «Doing Business», що покращило б інвестиційний клімат у країні [9], 18.10.2018 р. прийнято Кодекс України з процедур банкрутства [10].

Як зазначає І.О. Беззуб, загалом Кодекс України з процедур банкрутства – це перший за часи незалежності України комплексний документ, що врегулює всі процедурні питання банкрутства [7], який має низку принципово нових положень, зокрема:

- спрощено процедуру відкриття провадження у справі про банкрутство;
- кредиторами, зокрема забезпеченими, а також комітетами кредиторів набуто значно більших прав у провадженні у справах про банкрутство;
- заборонено припинення провадження у справах про банкрутство;
- вдосконалено процедуру продажу майна – можливість продажу виключно через електронний майданчик, а також закладено основи для продажу майна

за найвищою ціною;

- передбачено нову процедуру для фізичних осіб, яка, зокрема, передбачає реструктуризацію основного боргу фізичної особи та керуючого реструктуризацією [7; 10; 13].

Також з урахування законодавчих змін до Кодексу України з процедур банкрутства:

- виключено спеціальну (спрощену) процедуру самобанкрутства;

- істотно змінено інститут арбітражного керуючого (його права, порядок призначення, винагорода, дисциплінарна відповідальність);

- запроваджено особливості провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників – страховиків; професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків; боржника, який має зобов'язання за облигаціями за участю адміністратора за випуском облигацій; небанківських надавачів платіжних послуг (вводиться в дію з 01.08.2022); суб'єкта підприємницької діяльності, який є стороною одного або кількох правочинів, вчинених із посиланням на обов'язковість угоди про ліквідаційний нетінг; фермерського господарства; державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 %;

- включено норми відносно проваджень у справах про банкрутство, пов'язаних з іноземною процедурою неплатоспроможності;

- виключено із переліку процедур мирову угоду елементи якої тепер вважатимуться складовими плану санації [7; 10; 13].

Проте питання, чи досягнуто поставленої мети стосовно ефективного нормативно-правового регулювання відносин у сфері банкрутства з веденням у дію Кодексу України з процедур банкрутства – залишається відкритим. Кардинально новий кодифікований нормативно-правовий акт викликав бурхливу критику з боку наукової спільноти. Серед основних недоліків цього нормативно-правового документу В.Б. Пчелін виокремлює ті, що мають як загальний характер, так і безпосередньо стосуються окремих процедур банкрутства, зокрема:

- невідповідність назви Кодексу предмету його нормативно-правового регулювання;

- ігнорування юридичної техніки щодо набрання чинності та введення його в дію;

- відсутність загальних положень про регулювання правовідносин у сфері процедур банкрутства;

- порушення приписів з ієрархічної побудови системи нормативно-правового регулювання відповідної сфери суспільних відносин;

- неузгодженість деяких положень Кодексу з іншими нормативно-правовими актами;

- наявний дискусійний характер окремих положень процедур банкрутства, наприклад інституту банкрутства фізичної особи [11].

Перелік недоліків відносно дискусійного характеру положень процедур банкрутства Т.В. Степанова доповнює наступними:

- виключення мінімальних обов'язкових умов для порушення справи про банкрутство юридичної особи;

- заперечення стосовно змін дії мораторію у процедурі відновлення платоспроможності [12].

Також, аналізуючи зазначені нововведення та зміни, Б.М. Поляков звертає увагу на створення сприятливих умов для стимулювання відкриття справ про банкрутство задля збільшення попиту на ринку юридичних послуг арбітражного керуючого та власне адвокатів, а також на те, що легкість відкриття справ про банкрутство робить Кодекс України з процедур банкрутства «зручним інструментом» для рейдерського захоплення підприємств; зміни підсудності справ позовного провадження; визнання законних угод недійсними; неповернення боргів і кредитів, несплати податків [16].

Під час засідання Експертної групи (IRWG), присвяченого питанню здійснення проваджень у справах про банкрутство [13], на підставі аналізу норм Кодексу України з процедур банкрутства, учасники надали коментарі стосовно нього та можливих практичних аспектів його застосування, які потрібно обов'язково брати до уваги. Так, результати можна узагальнити за п'ятьма пріоритетними напрямками, які слугуватимуть основними орієнтирами – напрями, які допоможуть віднайти можливості для вдосконалення нормативно-правового регулювання у сфері банкрутства:

1. Надати чітке та однозначне визначення правовим поняттям сфери банкрутства підприємств.

2. Усунути недоліки регулювання професійної діяльності арбітражних керуючих, врегулювати питання створення та діяльності саморегулятивної організації арбітражних керуючих (низка питань зі створення таких організацій не регулюються Кодексом, а саме наводяться нечіткі положення стосовно вимог до статутів та процедурних вимог до створення й діяльності саморегулятивної організації арбітражних керуючих, не регламентовано питання організації контролю арбітражних керуючих) [13].

4. Привести у відповідність до стандартів та кращих практик ЄС та її держав-членів законодавчі положення про транскордонне банкрутство, що стане позитивним кроком на шляху вдосконалення профільного закону про банкрутство та конкурентною перевагою у транскордонному банкрутстві.

5. Удосконалити класифікацію нормативно-правового акту в межах правової системи.

Також акцентуємо, що не менш важливим є й те, що територіальна дія будь-якого нормативно-правового акту окреслена територією держави або окремим її регіоном та визначається державним суверенітетом. Але однозначною особливістю України є її територіальний стан, що створює певні ускладнення відносно застосування Кодексу України з процедур банкрутства на територіях з особливим статусом. Жодне міжнародне законодавство не може зарадити у таких випадках – принаймні найближчим часом. Тому вкрай необхідно запровадити спеціальні положення для проваджень у справах про банкрутство, що мають відношення до цих регіонів. Пошук таких положень у будь-якому випадку є важливим завданням, і кращі практики в цьому питанні можна запозичити у країнах ЄС [15].

Узагальнюючи наведене, на думку науковців, набрання чинності Кодексу України з процедур банкрутства породило значну кількість недоліків нормативної регламентації цієї сфери суспільних відносин, що з урахуванням їх достатньої специфічності й загалом складності не сприятиме вирішенню проголошених

авторами Кодексу завдань [8].

Проте, незважаючи на визначені недоліки чинного базового закону про банкрутство, його норми у механізмі правового захисту майнових прав та інтересів в економічній сфері відіграють важливу роль, особливо у сучасних умовах господарювання.

Впродовж дії Кодексу України з процедур банкрутства й до сьогодні його було редаговано вже тринадцять разів. Як зауважує В.Б. Пчелін: «Не ставлячи за мету здійснити аналіз змін, які було внесено до Кодексу внаслідок ухвалення відповідного нормативно-правового акту, лише вкажемо, що сама їх кількість, причому за дуже стислий проміжок часу, є свідченням неналежної нормативно-правової регламентації процедур банкрутства, що, зокрема, знаходить свій прояв у відсутності стабільності функціонування цієї сфери суспільних відносин» [11]. Звернемо увагу, що поточне редагування не запровадило істотних змін у профільному законі та залишило велику кількість процесуальних проблем у провадженнях з банкрутства.

Усвідомлюючи наявність окреслених недоліків та їх значення, беручи до уваги означені орієнтири для вдосконалення нормативно-правового регулювання, фахівці у сфері банкрутства спільно з регулятором – Міністерством юстиції України, та представниками законодавчого корпусу, активно працюють над удосконаленням профільного законодавства. Зараз з метою вдосконалення положень базового закону у сфері банкрутства у частині усунення технічних неузгодженостей та суперечностей, передано на повторне друге читання до Верховної Ради України Проект Закону про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства № 4409 від 20.11.2020 (зі змінами від 13.12.2021), авторами якого є Прем'єр-міністр України Д.А. Шмигаль та народні депутати України – Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку. Проект пропонує, зокрема:

- вдосконалити порядок відбору арбітражних керуючих у справах про банкрутство;
- виключити з тексту Кодексу некоректні або суперечливі норми, а також конкретизувати його положення;
- встановити чіткі терміни для погашення вимог кредиторів та унеможливити зловживання з боку арбітражного керуючого;
- врегулювати питання поведінки з майном банкрута після закриття провадження у справі про банкрутство;
- уніфікувати термінологію документа тощо [14].

З позицій вдосконалення норм Кодексу України з процедур банкрутства влучною є думка С.В. Жукова: «... Кодекс ще має бути технічно й сутнісно допрацьований...<...> сподівалися на законопроект № 4409, але він не був підтриманий парламентом у другому читанні. Добре, що хоч не відкинули його повністю, а повернули на повторне друге читання. Будемо чекати змін, які ліквідують хоча б технічні неузгодженості

Кодексу з іншим законодавством...» [17].

Майже два роки дії нового Кодексу з процедур банкрутства дали можливість оцінити ефективність змін та виокремити основні напрями подальшого розвитку та вдосконалення нормативно-правового регулювання сфери банкрутства, що дозволить наблизитись до досягнення стратегічної мети входження України до складу провідної двадцятки країн світу за умовами ведення бізнесу. Наукова спільнота та практики постійно працюють у напрямі вдосконалення найбільш суперечливих та ризикових норм профільного законодавства. Водночас задля ефективної реалізації положень Кодексу України з процедур банкрутства та ліквідування прогалин сформовано правові позиції Верховного Суду, які спрямовані на забезпечення сталості та єдності судової практики у справах про банкрутство, а також на реалізацію принципу правової визначеності.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Процес трансформації у сфері нормативно-правового регулювання процедур банкрутства на підприємствах в Україні супроводжується виникненням багатьох суперечностей та протиріч у цій сфері суспільних відносин, що мають як загальний так і локальний характер;

2. Визначені основні орієнтири (вектори) доопрацювання Кодексу України з процедур банкрутства, зокрема: надання чітких та однозначних визначень економіко-правових категорій; удосконалення регулювання професійної діяльності арбітражних керуючих; створення саморегулятивної організації арбітражних керуючих; приведення у відповідність до стандартів та кращих практик ЄС і її держав-членів законодавчих положень про транскордонне банкрутство; вдосконалення класифікації профільного закону про банкрутство в межах правової системи; врегулювання дії Кодексу на територіях України з особливим статусом;

3. Розроблення змін до Кодексу України з процедур банкрутства на підставі визначених орієнтирів повинна відбуватися з урахуванням рекомендацій та напрацювань науковців і практиків, правових висновків Верховного Суду;

4. Внесення розроблених змін надасть можливість привести чинне законодавство до сучасних реалій та світових тенденцій, що позитивно відобразиться на економіці України та її інвестиційному кліматі, дозволить усунути перепони, які унеможлилювали застосування положень нормативно-правового акту на практиці, забезпечить реалізацію принципу правової визначеності.

5. Окреслена проблематика може стати підґрунтям для подальших наукових досліджень результатів практики застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства з урахуванням нововведень.

Список використаних джерел

1. Doing Business 2020. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/rankings>
2. Resolving Insolvency methodology. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/data/exploretopics/resolving-insolvency>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Угода, Міжнародний документ від 27.06.2014. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

4. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Указ Президента України. Стратегія від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>

5. План законодавчого забезпечення реформ в Україні. Схвалено Постановою Верховної Ради України від 04.06.2015 № 509–VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-19#Text>

6. Програма діяльності Кабінету Міністрів України. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-п#Text>

7. Беззуб І. Кодекс України з процедур банкрутства: переваги, недоліки та перспективи. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 17 (182). С. 16–24. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2019/17.pdf>

8. Минчинська І.В. Оцінка ефективності законодавства про банкрутство в Україні: економіко-правовий аспект. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.66>

9. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Кодекс України з процедур банкрутства»: Проект Закону України від 26.02.2018 р. № 8060. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518

10. Кодекс України з процедур банкрутства. Кодекс України; Закон, Кодекс від 18.10.2018 № 2597–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

11. Пчелін В.Б. Сучасний стан нормативно-правової регламентації процедур банкрутства в Україні. *Вісник ХНУВС*. 2020. № 2 (89). С. 178–188. URL: <https://doi.org/10.32631/v.2020.2.17>

12. Степанова Т.В. Щодо відповідності кодексу України з процедур банкрутства вимогам до кодифікації та стану економіки України. *Правова держава*. 2018. № 32. С. 111–118. URL: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.32.149576>

13. Енгельс А., Бірюков О., Чумак Р. Процедури банкрутства в Україні: Порівняльний аналіз (II), Липень 2019 – Серпень 2020. С. 156. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5ff/c3b/b1d/5ffc3bb1d2c95028982223.pdf>

14. Проект Закону про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства № 4409 від 20.11.2020 (зі змінами від 13.12.2021). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70493

15. Пропозиції Міжрегіональних робочих груп регіональних рад реформ правосуддя щодо вдосконалення процедури банкрутства. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5de/12c/317/5de12c31726e3095007992.pdf>

16. Поляков Б.М. Принцип доміно, або як КзПБ може спровокувати ланцюгове падіння підприємств країни. *Закон і Бізнес*. № 30 (1432). URL: <https://zib.com.ua/ua/print/138714.html>

17. Жуков С.В. Усі складні справи із суперечливими питаннями розглядаємо палатою. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1236033/>

References

1. Doing Business 2020. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/rankings>

2. Resolving Insolvency methodology. URL: <https://russian.doingbusiness.org/ru/data/exploretopics/resolving-insolvency>

3. Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part. Agreement, International document dated June 27, 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (in Ukrainian).

4. On the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020". Decree of the President of Ukraine. Strategy of 12.01.2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (in Ukrainian).

5. Legislative support plan for reforms in Ukraine. Approved by the Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of 04.06.2015 № 509–VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-19#Text> (in Ukrainian).

6. Program of activities of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 12.06.2020 № 471. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/471-2020-п#Text> (in Ukrainian).

7. Bezzub I. Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures: Advantages, Disadvantages and Prospects. *Public opinion on lawmaking*. 2019. № 17 (182). pp. 16–24. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2019/17.pdf> (in Ukrainian).

8. Mynchynska I.V. Assessing the effectiveness of bankruptcy legislation in Ukraine: economic and legal aspects. *Efficient economy*. 2020. № 10. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.66> (in Ukrainian).

9. Explanatory note to the draft Law of Ukraine "Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures": Draft Law of Ukraine of February 26, 2018 № 8060. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63518 (in Ukrainian).

10. Bankruptcy Procedure Code of Ukraine. Code of Ukraine; Law, Code of 18.10.2018 № 2597–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (in Ukrainian).

11. Pchelin V.B. The current state of legal regulation of bankruptcy proceedings in Ukraine. *Bulletin of KhNUA*. 2020. № 2 (89). pp. 178–188. URL: <https://doi.org/10.32631/v.2020.2.17> (in Ukrainian).

12. Stepanova T.V. Concerning compliance of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures with the requirements for codification and the state of the economy of Ukraine. *Constitutional state*. 2018. № 32. pp. 111–118. URL: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2018.32.149576> (in Ukrainian).

13. Engels A., Biriukov O., Chumak R. Bankruptcy Procedures in Ukraine: Comparative Analysis (II), July 2019 - August 2020. P. 156. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5ff/c3b/b1d/5ffc3bb1d2c95028982223.pdf> (in Ukrainian).

14. Draft Law on Amendments to the Bankruptcy Procedure Code of Ukraine № 4409 of 20.11.2020 (as amended on 13.12.2021). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70493 (in Ukrainian).

15. Proposals of the Interregional Working Groups of the Regional Councils of Justice Reforms on Improving the Bankruptcy Procedure. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5de/12c/317/5de12c31726e3095007992.pdf> (in Ukrainian).

16. Poliakov B.M. The domino principle, or how the Bankruptcy Procedure Code can provoke a chain of decline in the country's enterprises. *Law and Business*. № 30 (1432). URL: <https://zib.com.ua/ua/print/138714.html> (in Ukrainian).

17. Zhukov S.V. All complex cases with controversial issues are considered by the Chamber. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1236033/> (in Ukrainian).

Andrii MARTYNOV

PhD in Economics, Associate Professor, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9337-9141>

e-mail: pubrealin@ukr.net

Liliia MARTYNOVA

PhD in Economics, Associate Professor of department, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5593-990X>

e-mail: mar-sofi@ukr.net

Iryna STASHEVSKA

court expert, Luhansk Scientific and Educational Expert and Criminal Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4511-6755>

e-mail: irena11051982@ukr.net

REGULATORY REGULATION OF BANKRUPTCY PROCEDURE IN THE UKRAINE: CURRENT STATE AND DIRECTIONS OF IMPROVEMENT

The paper examines the current state of legal regulation of bankruptcy proceedings and identifies the main directions of its further improvement. It is determined that the presence of gaps, a huge number of regulations adopted haphazardly, their low quality and sometimes their conflicting nature as well as the importance and complexity of relations in this area, made it necessary to reform legislation in the field of bankruptcy regulation. Collectively, the identified shortcomings have led to the creation of many contradictions and contradictions in this area of public relations, which are both general and directly related to individual bankruptcy proceedings. It is justified that as of today in Ukraine the efficiency of the bankruptcy procedure is low in comparison with other leading states. This is due to the length of such a procedure and its high cost. The analysis of the relevant law of Ukraine, which regulates bankruptcy proceedings, outlined fundamentally new provisions and provisions that are debatable; highlighted the main shortcomings, which are both general in nature and directly related to specific bankruptcy proceedings; prioritized areas, which will serve as the main future guidelines aiming to help to find opportunities to improve bankruptcy regulatory environment. According to the results of the study, it is proposed to develop amendments to the Bankruptcy Code of Ukraine on the basis of determined guidelines, taking into account the recommendations and developments of scholars and practitioners, legal findings of the Supreme Court. It is established that the introducing of developed amendments will give the opportunity to bring current legislation to modern realities and world trends; positively affect the state of Ukraine's economy and its investment climate; will help to eliminate obstacles that made it impossible to put the provisions of legal acts into practice, as well as will ensure the implementation of the principle of legal certainty. The outlined issues can become the basis for further research of the results of the practice of application of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, taking into account innovations.

Keywords: bankruptcy, bankruptcy procedure, legal regulation, debtor, insolvency, investment climate, property rights, arbitration trustee